

Lahten kaupunki/ rakennusvalvonta

Viite: Lausuntopyyntö 14.4.2026

Asia: Rakentamislupa 398-2026-76 Kellotapulintie 2 Lahti

Osoitteeseen Kellotapulintie 2 haetaan rakentamislupaa pää- ja talusrakennuksen sisäisiin muutoksiin. Lisäksi pihapiirin talusrakennuksen käyttötarkoitusta on tarkoitus muuttaa. Hankkeessa poikettaisiin kaavamääräyksistä pää- ja talusrakennusten rakennusoikeuden osalta. Sisäisten muutosten jälkeen rakennusten yhteenlaskettu ylitys olisi 139 m².

Lahten museot/ Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo antaa hakemuksen liitteinä olevista suunnitelmista (31.3.2026 ja 20.2.2026; Arkkitehtuuri toimisto Kari O. Parikka) pyydettyä lausuntoaan seuraavaa.

Kiinteistö sijaitsee maakunnallisesti arvokkaalla rakennetun kulttuuriympäristön alueella kohdenimellä Nastolan kirkonkylä (MARY 2024). Kohteen arvojen kuvauksen mukaan *Nastolan kirkonkylä edustaa maaseutumaisen kirkonkylän ja kunnan virastokeskittymäksi kehittyneen kirkonkylän risteyskohtaa, ja on sellaisenaan harvinainen maakunnassa. Vanha, säilynyt rakennuskanta on todistusvoimainen esimerkki alueen historiallisesta merkityksestä.* Alue on huomioitu myös Lahden rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventoinnissa maakunnallisesti arvokkaaksi. Nyt puheena olevat rakennukset ovat 1900-luvun alkupuolelta oleva kauppiastalo Keski-Liike sekä sen piharakennus. Kellotapulintien toisella puolella, vastapäätä sijaitsee Nastolan kirkko.

Alueen voimassa oleva asemakaava on päivätty 16.9.1996. Kiinteistö on osoitettu kaavassa asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi merkinnällä AL/s. Merkinnän määräyksen mukaan ympäristö tulee säilyttää eikä alueella olevia rakennuksia saa hävittää ilman pakottavaa syytä. Lisäksi määräyksessä on tarkennuksia uudisrakentamisen sopeuttamisesta ympäristöön ja olevaan rakennuskantaan.

Päärakennuksen kahvilatoiminta on saanut luvat 2021 ja rakennuksen käyttötarkoituksen muutos on tehty 2022. Hakemuksen mukana tulleiden suunnitelmien mukaan päärakennuksen ulkoiset muutokset käsittävät uudet kaiteet rakennuksen länsi- ja itäsiivuilla. Sisäiset muutokset ovat toiminnallisia eivätkä edellytä rakenteiden purkamisia. Talusrakennuksen länsisivun ulkoseinän lautaverhous on tarkoitus osittain uusita sekä rakentaa puuttuva sokkeli, jotta ulkoverhous saadaan irti maanpinnasta. Itäpuolelle toiseen kerrokseen rakennetaan uusi kaide. Rakennuksen 1. kerrokseen sijoittuisi juhlatila ja keittiö. Kellarikerroksen saunatilat on tarkoitus uudistaa.

Museolle toimitettujen valokuvien (sähköposti 29.4.2026; Sari Toitturi/Satu Taivaskallio) perusteella talousrakennuksen ympärillä oleva maanpinta on monin paikoin liian lähellä seinärakenteita, joten kosteus pääsee nousemaan puu- ja tiilirakenteisiin sekä ulko-oviin. Lautaseinien alaosissa on nähtävissä jonkin verran kosteuden aiheuttamia vaurioita. Museon näkemyksen mukaan maanpinnan etäisyys seinän puurakenteesta olisi hyvä olla 30 cm, minimissään 15 cm. Lisäksi maanpinnan tulisi kallistua rakennuksesta poispäin. Lautaseiniä korjattaessa tulee seinien antaa ensin kuivua hyvin, jonka jälkeen korjataan vain se, mikä vaatii korjausta. Alaosasta lahonneesta laudasta uusitaan vain alaosa, ei uusita koko lautaa.

Rakennuksen välittömässä läheisyydessä kasvava puusto ylläpitää kosteutta rakenteissa. Puiden lehdet roskaavat rakennuksen kattoa ja voivat näin lyhentää katon ikää. Lisäksi aivan rakennuksen lähellä kasvavien puiden juuret voivat vaurioittaa rakennuksen perustuksia. Museo esittää, että rakennusta lähellä olevat puut poistetaan ja hieman etäämmällä olevien puiden oksia karsitaan, jos ne ulottuvat katolle.

Rakennuksessa on uusi kolmiorimahuopakatto. Katolta tuleva sadevesi roiskuu maasta seinille ja ulko-oviin, joissa on nähtävissä kosteutta. Museo ehdottaa, että rakennukseen asennetaan vesikourut ja syöksytorvet sekä huolehditaan, että vesi ei jää rakennuksen kivijalan viereen. Syöksytorvista tulevan veden voi ohjata kauemmaksi betonikouruilla tai putkilla.

Rakennuksen kivijalka on osittain maan alla tai voi puuttua osittain. Kivijalassa ei näy kissanluokkuja, jotka ovat erittäin tärkeitä umpinaisessa kivijalassa, jossa on puurakenteinen alapohjarakenne. Pohjoispäädyssä seinälaudoitus on alaosastaan kallistunut rakennuksesta pois päin ja pihan puoleinen nurkka on auennut.

Lupahakemuksen liitteenä on *Piharakennuksen rakenteiden kuntoselvitys* (18.2.2026; Insinööritoimisto Luukka Oy). Museo suosittelee kuitenkin teettämään rakennuksesta uuden kuntotutkimuksen ja korjaussuunnitelman vanhojen rakennusten korjaamiseen erikoistuneella ammattilaisella. Selvityksiin on mahdollista hakea Elinvoimakituksen rakennusperinnön hoitoavustusta.

Myös päärakennuksen osalta maanpinta on liian lähellä seinän puurakenteita. Museo esittää, että kivijalan ja seinärakenteen yhtymäkohta tarkistetaan mahdollisen kosteusvaurion osalta. Rakennuksen länsipäädyn betoniportaiden kohdalta kannattaa myös tarkistaa mahdolliset seinärakenteen vauriot. Lisäksi tulee varmistaa, etteivät portaat ole kiinni puurakenteessa, jottei seinärakenteen vauriot uusiudu.

Museo puoltaa rakentamislupaa edellä mainituin huomautuksin.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

rakennustutkija Satu Taivaskallio

korjausrakentamisen asiantuntija Ritva Ruponen

Tiedoksi: Museovirasto